

מבחן זני ליזיאנתוס בתנאי הערבה

מעין פלוס קטרון, איתן שלמה, קתרינה קריזובה, אבי אושרוביץ - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית
יאיר נשרי - לה"ד נגב שה"מ משרד החקלאות

תקציר

פיתוח גידול הליזיאנתוס נמצא בתנופה חזקה ושטחי הגידול הולכים וגדלים בערבה בשנים האחרונות. כיום מגדלים בערבה כ- 100 דונם של גידול זה. בשנים האחרונות טופחו זנים חדשים ע"י חברות מסחריות מיפן, ארה"ב ואירופה אשר מתאפיינים בצבע פרחים, גודל פרח, אופי צימוח, צורת העלים ומועד פריחה של זנים בעלי פרח מלא וריק. לאחרונה גודלו בישראל ונסחרו בשווקים באירופה זנים בעלי כותרת כפולה ומלאה כדוגמת המריאצי זנים עם פרחים קטנים כדוגמת הפיקולו והרוזיטה אשר גרמו לשוק להתעורר ע"י עליית הביקושים של זנים אלה. בעונת הגידול 2008/9 נבדקו בתחנת יאיר זני ליזיאנתוס חדשים בחממה מצוננת. השתילים התקבלו ממשתלות חישתיל, קומביפלר וואן קלינק. במועד השתילה המוקדם (4/9/08) בלט הזן ססנה כחול במספר ענפי הפריחה שנקטף ממטר. במועד השתילה המאוחר (20/9/08) בלט הזן Skippy White וגם הזן Advantage Yellow. הזן Super Magic Deep Blue נראה כזן כחול טוב אך בעל פרחים גדולים.

מבוא

פיתוח גידול הליזיאנתוס נמצא בתנופה חזקה, בשנים האחרונות טופחו זנים חדשים ע"י חברות מסחריות מיפן, ארה"ב ואירופה אשר מתאפיינים בצבע פרחים, גודל פרח, אופי צימוח, צורת העלים ומועד פריחה של זנים בעלי פרח מלא וריק. בשנים האחרונות גודלו בישראל ונסחרו בשווקים באירופה זנים בעלי כותרת כפולה ומלאה כדוגמת המריאצי זנים עם פרחים קטנים כדוגמת הפיקולו והרוזיטה אשר גרמו לשוק להתעורר ע"י עליית הביקושים של זנים אלה. מצב זה עודד מגדלים נוספים להצטרף למעגל מגדלי הליזיאנתוס. תוצאות השיווקיות וכניסת מגדלי פרחים חדשים בערבה מחייב אותנו לבצע כל שנה מבחן זנים חדשים כדי לספק למגדלים את האינפורמציה העדכנית והחדשנית לגבי הזנים החדשים. הזנים המובחרים ממבחן הזנים יהיו בסיס לבחירת הזנים לגידול ליצוא במשקי מגדלים הפרחים בערבה. בישראל מייצגות משתלות שונות את המטפחים השונים כאשר מקור השתילים הינו ממשתלות חישתיל, קומביפלר (הולנד) וואן קלינק (הולנד).

שיטות

השתילים נתקבלו מכמה משתלות: ואן קלינק (הולנד), חישתיל וקומביפלר (הולנד). הזנים נשתלו בקרקע מקומית בתאריכי שתילה שונים (טבלה מס' 1) ובעומד שתילה של 80 שתילים במ"ר. הצמחים גדלו בבית צמיחה מכוסה בפוליאטילן ללא חימום. בשבועיים הראשונים ניתנה השקיה בטפטוף ובמקביל המטרה מעל הנוף. הצמחים טופלו כמקובל בקרב מגדלי הליזיאנתוס בערבה. בכל זן סומנה חלקת מדגם בת 1 מ"ר ממנה נקטפו הפרחים ונדגמו המדדים הבאים: אורך גבעול ותפרחת, משקל, מספר פרחונים ופקעי פריחה לגבעול פריחה ומספר גבעולי פריחה מ"ר.

טבלה 1 : תאריכי שתילה של הזנים השונים

תאריך שתילה	צבע וסוג	משתלה וזן
04/09/2008	לבן, מלא	Cesna white impr. (קומביפלר)
04/09/2008	כחול, מלא	Cessna blue (קומביפלר)
04/09/2008	ורוד, מלא	Cessna rose (קומביפלר)
04/09/2008	ירוק, מלא	Cessna green (קומביפלר)
04/09/2008	צהוב, מלא	Cesna yellow impr. (קומביפלר)
04/09/2008	כחול, ריק	Violet spring (קומביפלר)
04/09/2008	כחול, ריק	Violet winter (קומביפלר)
04/09/2008	כחול, ריק	Asenka (קומביפלר)
04/09/2008	אדום פיקוטה, ריק	Adom.Red Picotee (קומביפלר)
04/09/2008	אדום, ריק	Adom Red (קומביפלר)
25/09/2008	כחול לבן פיקוטה, מלא	Mex 5049 (חישתיל)
25/09/2008	לבן	Mex 5051 (חישתיל)
25/09/2008	לבן	Mex 5052 (חישתיל)
25/09/2008	ירוק	Mex 5102 (חישתיל)
25/09/2008	לבן, מלא	Boguet White (חישתיל)
25/09/2008	ירוק, מלא	Revolution Green (חישתיל)
25/09/2008	ירוק, מלא	Advantage Green (חישתיל)
17/10/2008	ירוק, מלא	Advantage Green (ואן קלינק)
25/09/2008	כחול, מלא	Advantage Purple (חישתיל)
17/10/2008	כחול, מלא	Advantage Purple (ואן קלינק)
25/09/2008	צהוב, מלא	Advantage Yellow (חישתיל)
17/10/2008	צהוב, מלא	Advantage Yellow 567 (ואן קלינק)
25/09/2008	ורוד, מלא	Advantage Cherry (חישתיל)
17/10/2008	ורוד, מלא	Advantage Cherry sorbet 1355 (ואן קלינק)
25/09/2008	לבן פיקוטה כחול	M 2-08 (חישתיל)
25/09/2008	לבן, מלא	Mariage White (חישתיל)
25/09/2008	לבן, מלא	Mazurka (חישתיל)
25/09/2008	ורוד	Heru Lchiban (חישתיל)
25/09/2008	לבן, מלא	Skippy White (חישתיל)
25/09/2008	סגול-ורוד, מלא	Orchid 12281 (חישתיל)
25/09/2008	לבנדר, מלא	ABC Lavender (חישתיל)
17/10/2008	לבן, מלא	Super Magic White Imp. 1103 (ואן קלינק)
17/10/2008	לבנדר, מלא	Super Magic Lavender (ואן קלינק)
17/10/2008	כחול, מלא	Super Magic Purple (ואן קלינק)
17/10/2008	אפרסק, מלא	Super Magic Peach (ואן קלינק)
17/10/2008	כחול, מלא	Super Magic Deep Blue 752 (ואן קלינק)
20/10/2008	כחול, ריק, קטן	Fioretti Blue (ואן הגמונד)

תוצאות ודיון

טבלה 2: יבול ואיכות פרחי ליזיאנתוס במבחן זנים בגל קטיפה ראשון

מספר פקעי פריחה לענף ממוצע	משקל ממוצע (גרם)	אורך ממוצע (ס"מ)	סכום של פרחים	תאריך תחילת קטיפה	משתלה וזן
5	29	83	57	11/12/2008	Cesna white impr. (קומביפלר)
6	35	95	70	11/12/2008	Cessna blue (קומביפלר)
6	38	90	65	11/12/2008	Cessna rose (קומביפלר)
4	51	84	47	16/12/2008	Cessna green (קומביפלר)
4	34	79	58	27/11/2008	Cesna yellow impr. (קומביפלר)
4	24	67	66	11/12/2008	Violet spring (קומביפלר)
4	19	63	66	11/12/2008	Violet winter (קומביפלר)
4	68	95	46	16/12/2008	Asenka (קומביפלר)
4	52	84	2	08/01/2009	Adom.Red Picotee (קומביפלר)
6	44	73	36	11/12/2008	Adom Red (קומביפלר)
6	54	77	42	02/01/2008	Mex 5049 (חישתיל)
5	52	75	65	02/01/2008	Mex 5051 (חישתיל)
11	71	78	22	22/01/2009	Mex 5052 (חישתיל)
8	54	80	48	22/01/2009	Mex 5102 (חישתיל)
7	61	68	8	08/01/2009	Boguet White (חישתיל)
7	58	73	28	22/01/2009	Revolution Green (חישתיל)
5	50	97	67	22/01/2009	Advantage Green (חישתיל)
7	53	109	33	10/02/2009	Advantage Green (ואן קלינק)
5	56	84	56	15/01/2009	Advantage Purple (חישתיל)
6	46	95	44	15/02/2009	Advantage Purple (ואן קלינק)
5	43	83	70	08/01/2009	Advantage Yellow (חישתיל)
7	75	100	50	10/02/2009	Advantage Yellow 567 (ואן קלינק)
6	65	85	43	02/01/2009	Advantage Cherry (חישתיל)
8	70	109	57	15/02/2009	Advantage Cherry sorbet 1355 (ואן קלינק)
9	81	105	43	22/01/2009	M 2-08 (חישתיל)
5	54	74	68	02/01/2009	Mariage White (חישתיל)
6	56	95	62	08/01/2009	Mazurka (חישתיל)
4	42	83	65	02/01/2009	Heru Lchiban (חישתיל)
6	42	76	82	08/01/2009	Skippy White (חישתיל)
5	63	95	60	08/01/2009	Orchid 12281 (חישתיל)
7	79	118	35	08/01/2009	ABC Lavender (חישתיל)
4	42	96	43	29/01/2009	Super Magic White Imp. 1103 (ואן קלינק)
6	58	102	48	10/02/2009	Super Magic Lavender (ואן קלינק)
7	63	117	64	10/02/2009	Super Magic Purple (ואן קלינק)
5	46	88	67	29/01/2009	Super Magic Peach (ואן קלינק)
7	56	101	66	15/02/2009	Super Magic Deep Blue 752 (ואן קלינק)
9	51	92	55	10/02/2009	Fioretti Blue (ואן הגמונד)

בגל הפריחה הראשון מבין הזנים שנשתלו במועד המוקדם מבחינת יבול פרחים (טבלה 2) בלט הזן ססנה כחול. הזן אדום ואדום רד פיקוטה נראים כזנים שאינם מתאימים למועד שתילה זה. במועד השתילה של סוף ספטמבר מבחינת יבול בלטו מספר זנים - Advantage Green ,Advantage Yellow ,Mex 5051 ,Mariage White ,Heru Lchiban ,Skippy White ,Super Magic Peach ,Suoer Magic Deep Blue 752. מבחינת אורך ומשקל לא היו הבדלים בין הזנים. מבחינת מספר פקעי פריחה בלט במספר גבוה של פקעי פריחה הזן Mex 5052 (אך היה בעל מספר ענפי פריחה נמוך למטר).

טבלה 3 : יבול ואיכות פרחי ליזיאנתוס במבחן זנים בגל קטיף שני

מספר פקעים ממוצע	משקל ממוצע (גרם)	אורך ממוצע (ס"מ)	סכום של פרחים	תאריך תחילת קטיף	משתלה וזן
5	18	97	87	13/06/2009	Cesna white impr. (קומביפלר)
5	21	114	103	24/05/2009	Cessna blue (קומביפלר)
5	21	111	123	30/05/2009	Cessna rose (קומביפלר)
5	24	116	87	13/06/2009	Cessna green (קומביפלר)
4	28	117	55	13/06/2009	Cesna yellow impr. (קומביפלר)
4	23	105	87	12/05/2009	Violet spring (קומביפלר)
5	22	96	91	04/05/2009	Violet winter (קומביפלר)
5	23	106	90	30/05/2009	Asenka (קומביפלר)
3	10	100	113	24/06/2009	Adom.Red Picotee (קומביפלר)
4	14	115	164	24/05/2009	Adom Red (קומביפלר)
3	15	88	111	24/05/2009	Mex 5049 (חישתיל)
3	21	89	93	21/05/2009	Mex 5051 (חישתיל)
4	13	76	128	30/05/2009	Mex 5052 (חישתיל)
3	10	76	187	31/05/2009	Mex 5102 (חישתיל)
4	19	94	173	24/05/2009	Boguet White (חישתיל)
4	15	85	148	31/05/2009	Revolution Green (חישתיל)
4	15	100	187	31/05/2009	Advantage Green (חישתיל)
3	14	102	145	13/06/2009	Advantage Green (ואן קלינק)
4	15	91	131	31/05/2009	Advantage Purple (חישתיל)
3	13	98	196	31/05/2009	Advantage Purple (ואן קלינק)
4	13	97	163	18/05/2009	Advantage Yellow (חישתיל)
3	20	111	101	18/05/2009	Advantage Yellow 567 (ואן קלינק)
4	18	101	105	04/06/2009	Advantage Cherry (חישתיל)
3	17	98	56	13/06/2009	Advantage Cherry sorbet 1355 (ואן קלינק)
4	19	92	130	18/05/2009	M 2-08 (חישתיל)
5	26	94	119	18/05/2009	Mariage White (חישתיל)
5	25	106	105	21/05/2009	Mazurka (חישתיל)
3	23	108	80	18/05/2009	Heru Lchiban (חישתיל)
4	14	78	198	24/05/2009	Skippy White (חישתיל)
4	24	104	125	21/05/2009	Orchid 12281 (חישתיל)
4	14	90	98	31/05/2009	ABC Lavender (חישתיל)
3	13	96	154	18/05/2009	Super Magic White Imp. 1103 (ואן קלינק)

4	21	98	123	13/06/2009	Super Magic Lavender (ואן קלינק)
4	16	101	128	04/06/2009	Super Magic Purple (ואן קלינק)
3	10	77	182	18/05/2009	Super Magic Peach (ואן קלינק)
3	13	98	216	13/06/2009	Super Magic Deep Blue 752 (ואן קלינק)
5	15	88	92	04/06/2009	Fioretti Blue (ואן הגמונד)

בגל הקטיף השני מבחינת יבול (טבלה 3) בלטו הזנים - Super Magic Peach , Super Magic Deep Blue 752 ,
 Adom.Red Picotee ו- Adom Red - הזנים הבאים . Advantage Green, Advantage Purple, Skippy White
 בקטיף גל שני נתנו מספר פרחים טוב. כפי הנראה יש לשתול אותו מאוחר יותר או להקדים את תאריך
 השתילה. מבחינת אורך כל הזנים עברו את האורך הראוי לשיווק. מבחינת משקל ומספר פקעי פריחה לא היו
 הבדלים גדולים בין הזנים השונים.

הבעת תודה

אנו מודים לועדת ליזיאנטוס שתמכה והמליצה לבצע תצפית זו, תודה לאירגון מגדלי הפרחים על מימון
 התצפית.